

## PAOT TE KONĪN XOP PU KAX'ĀMI' II

<sup>1</sup> 'Ūgmūn Paot. Topa tep-tup, huk xix Yeyox Kunnix yōg mō'pok xop kopah. 'Āte 'āxop pu' kax'āmi nūhū tappet yāy taknōy Tīmōn mūtik. 'Ūgmū'āte 'āxop pu' kax'āmi, yā Topa kopa' kuxa mām ka'ok xop pu kōmēn Konīn tu' xix Topa yōg tikmū'ūn pu hāpxexka Genex xexka tu'.

<sup>2</sup> 'Ūgmū'ātep-tup, pu yūmū yōg tak Topa xa hāmmaxnā', puyīy 'ākuxa māmā' xix yūmū xuxyā Yeyox Kunnix xa hāmmaxnā' xix 'ākuxa māmā'.

### *'Ūmax Topah*

<sup>3</sup> 'Āpu yūmū Topa pu hām'āktux, yā yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix mūktak max pu hām'āktux, hu:

—Xatek mū'ā hā 'ātehe'. Yā 'āmax. Kaxīy.

Hamūn, yūmū yōg tak Topa te yūmūg pēnāhā', tu yūmūg kuxa ka', tu tikmū'ūn xohix xexka hā' tehe'.

<sup>4</sup> 'Ūgmū yōg hāpkummuk pip, ha Topa tek mū'ā hā' tehe', yīk mū'āte tikmū'ūn hāg tehe'. Yā' pip tikmū'ūn yōg hāpkummuk xohix kamah. Topa tek mū'ā hā' tehe', hak mū'āte' pēnāhā', tu hāmyūmmūg, tu tikmū'ūn hāg tehe', yā Topa putuk.

<sup>5</sup> Hōmā Kunnix xūy, ha ta hōnhā kamak mūg xūy, yā Kunnix putuk. Topa te Kunnix hā' tehe', ha ta Kunnix tek mū'ā hā' te xexka'. Yā yūmūg xūy, Kunnix putuk, ha Topa tek mū'ā hā' tehe', yā tute Kunnix hā' te putuk.

6 'Ūgmũg xũy, tu 'ãxop pu Topa yõg hãm'ãpak max'ax 'ãktux, nũy 'ãxop hãg tehet, ha Topa te 'ãkuxa kummuk xit, nũy 'ãkuxa max tat, 'ũyãnãn tu'. Topa te yũmũ'ã hã' tute', kopxik mũg 'ãxop hãg tehet kamah, nũy 'ãxop ka'ogã', xayĩy 'ãxop xũy hã tot, tu hãmmax hip. Yãk mũg putuk, 'ũgmũ'ãte xũy hã tot kamah 'ãxop putuk.

7 'Ūgmũ'ãte xa hãmmax hip punethok. Yãg mũ'ãte' yũmmũg 'ãxop xũy 'ũgmũg putuk, ha Topa te 'ãxop hã tep-tup, tutek mũ'ã' tep-tup putuk.

8 'Ūkxape xop, 'ũgmũ'ãte xa hãm'ãktux 'ũxeheh, hõmã 'ũgmũg xũy hãpxexka 'Ax tu'. Yã hãpkummuk xexka 'ũgmũ yõg, yã' kuxa mãm hok xop tek mũg kute'ex kummuk, huk mũ'ãte hãmpekpaxex 'ũgmũg xakix kõmnãg.

9 'Ūgmũ'ãte hãmpekpaxex tikmũ'ũn te' xat, puk mũg kix. Yã hãpkummuk pip, yã' kuxa mãm hok xop tek mũg kute'ex kummuk, 'ũyĩg kuxa mãm ka'ok Topa kopah, 'ũyĩy yãy yõg ka'ok'ax kopak kuxa mãm hok. Yã Topa 'ũka'ok, tu tikmũ'ũn putpu' hĩnnã yũmmũg. Yã' ka'ok Topah.

10 'Ūgmũ yõg hãpkummuk xexka' pip, hak mũg xakix kõmnãg, pa Topa te' kummuk kopak mũg mõy, tuk mũg mõy putup kamah. 'Ūgmũg kuxa mãm Topa kopah, tuk mũ'ãte' yũmmũg Topa te' kummuk kopak mũg mõy putup 'ũxeheh.

11 'Ãxop tek mũg hã 'ã tehe kamah, yã 'ãxop te Topa puk mũg 'ãktux, yã 'ãxop te Topa puk mũg 'ãktux punethok, ha Topa te' xupak putup, tu' mĩy putup punethok, tuk mũ'ã maxnãp-tup, ha xohix te' pẽnãp-tup, hu hãm'ãktux putup, hu:

—Yã' max Topah. Kaxĩy.

*Paot te hāpxopmā nōy*

12 'Ūgmū'āte yāy xexka 'āktux putup. 'Ūgmū'āte hāpxopmā max punethok, huk yāyhāhup 'ohnāg, yāg mū'āte 'āxop pu hāpxopmā max xexka', tuk mū'āte hāmyūmmūg xaptop 'ohnāg, tuk mūg kuxa te' yūmmūg yā' max. Yā Topa tek mūg maxnāhā hā kaxīy, hak mū'āte tikmū'ūn yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux 'ohnāg, pa Topa yōg hāmyūmmūg'ax 'āktux.

13 'Ūgmū'āte xa' kax'āmi hāpxop, ha 'āxop te nōm mōkupix, tu hāmyūmmūg mō'ka'ok, yā 'āte' kax'āmi 'āhīynāg 'ohnāg. 'Āte' yūmmūg 'āxop te hāmyūmmūg xexkap-tup.

14 Hōnhā 'āxop te xahix yūmmūg, pa 'āte' yūmmūg, hāpxip 'īhā 'āxop te hāmyūmmūg xexkap-tup, xayīy 'āxop 'ūgmūg 'āktux maxp-tup, 'īhā putpu' nūn Yeyox, hak mū'āte 'āxop 'āktux maxp-tup kamah.

15 Hōmā 'āte nōm yūmmūg xe'e, hu hāmpekpaxex 'āxop hak mōg, nūy xa maxnā 'ūxeheh.

16 Yā 'āte hāmpekpaxex 'ūgmōg hāpxexka Māxenōm tu', nūy 'āxop hak mōg kamah, nūy putpuk nūn, nūy 'āxop hak mōg 'ūxeheh, xayīy 'ā hā tehet, yā 'ā xit'ax hōm, ha ta putpuk nūn putup hāpxexka Yonex tu'. Yā 'āte hāmpekpaxex te kaxīy, pa 'āmhok, 'ak mōg'ah.

17 'Ok 'āxop te hāmpe'āpaxex 'āte hāmpekpaxex hitop? 'Ok 'āte: "Ok pek mōg putup tikmū'ūn hah, pek mōg putup'ah? 'Īntu.'" Kaxīy. 'Āmhok, hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg. Pa 'āte: "Ātep-tup. 'Ūgmōg putup." Kaxīy.

18 Topa te hām'āktux xe'e, ha 'āte hām'āktux xe'e kamah. 'Āte hām'āktux 'ohnāg, hu: "Ok pek mōg

putup, pek mōg putup'ah? 'Īntu!'” Kaxīy. Hā kaxīy 'āte hām'āktux 'ohnāg.

19 Hōmā XineX te xa Topak-tok 'āktux, yā Yeyox Kunnix 'āktux xix Tīmōn te' xix 'āte'. 'Ok 'ūgmū'āte hām'āktux hitop? 'Āmhok. 'Ok 'ūgmū'āte: “Ok pe Yeyox te kaxīy pe' kaxīy? 'Īntu!'” Kaxīy. Hā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux 'ohnāg. Pak mū'āte: “Yeyox te kaxīy.” Hā kaxīy 'ūgmū'āte hām'āktux xe'e'.

20 Hamūn, hōmā Topa te tikmū'ūn pu hām'āktux xex, nūy Yeyox nū'kutnā'. Hāpxip 'īhā' nūn Yeyox. Yā Topa te hāpxe'e 'āktux. Hak mū'āte Yeyox 'āktux, tu hāpxe'e 'āktux kamah.

21 Ha Topa te yūmū'ā Yeyox yūmmūgāhā', ha yūmū'āte Yeyox yūmmūg xe'e', tu yūmūg kuxa mām ka'ok Yeyox kopah. Yā Topa te yūmūg yīmōgātux, kopxix yūmūg Yeyox yūmmūg.

22 Topa te yūmūg yīmū kax'āmi, hu: “Topa yōg”. Kaxīy. Tute yūmū'ā' hōm Topa Koxuk. Hā kaxīy yūmū'āte' yūmmūg yūmūg yā Topa yōg xop, ha Topa te yūmū'ā popmāp-tup hāpxop xohix, yā yūmū'ā hāmmaxnāp-tup punethok.

23 'Āte hām'āktux, ha Topa te' xupak, tuk kuxa yūmmūg. Hōmā 'āxop hak mōg 'ohnāg. 'Ātep-tup'ah 'āxop mānōg, huk mōg 'ohnāg 'āxop ha kōmēn Konīn tu'.

24 'Ūgmū'āte' yūmmūg 'ākuxa mām Yeyox kopah, yīy tak mū'āte xe 'āxop mōgāp-tup'ah, xayīy 'ākuxa mām ka'ok, pa yūmū'ātep-tup, nūy 'āxop pu hām yūmmūgā', xayīy 'ākuxa hittup.

## 2

1 Yā 'āte hāmpekpaxex 'a 'āxop hak mōg putup'ah,

nūy 'āxop mǎnōg hok. Yā 'ātep-tup'ah 'ākuxa hittup 'ohnāg.

<sup>2</sup> 'Āte 'āxop kuxa hittup 'ohnāg mīy, kopxix 'ūgkuxa hittup 'ohnāg kamah. Tep-te 'ūgkuxa hit-tupmāp-tup? Yā 'āxop te', pa 'ākuxa hittup 'ohnāg.

<sup>3</sup> Hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, pa 'āxop hak mōg 'ohnāg, nūy 'āxop mǎnōg hok, pa 'āte 'āxop mǎnōg tappet tu'. Pax 'āxop hak mōg, kopxix 'ōg hāpkummuk mīy'ax pēnā', nūy 'ūgkuxa hittup 'ohnāg. Pa 'āxop tek kuxa hittupmāhā', pu' max. 'Āte' yūmmūg, 'ūgkuxa hittup, ha ta 'āxop kuxa hit-tup kamah.

<sup>4</sup> Hōmā 'āte xa kax'āmi, nūy 'ōg hāpkummuk mīy'ax 'āktux, nūy 'āxop mǎnōg, tuk kuxa hittup 'ohnāg, tuk kuxa nōg, tuk pota punethok. 'A 'āte putup'ah, nūy 'ākuxa hittup 'ohnāg mīy, pa 'ātep-tup, xayīy 'āxop yūmmūg 'āte 'āxop putuppax.

### *Tikyōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux*

<sup>5</sup> Yā hōmā 'āte 'āxop pu tappet kax'āmi, nūy 'āxop pu hām'āktux hu: “'Āpu tik yōg hāpkummuk mīy'ax hā yānān, nōm te' tut mūti' nōm, nōm te 'āxop kopa' xip”. Kaxīy. Yā' xip 'āxop kopah, ha 'āxop kummugā miax. Yā nōm tik xip'ah 'ūgmūtik, hu 'āte nōm kummugā 'ohnāg.

<sup>6</sup> Pa 'āxop xohix te' yānān. Puxix. 'Ūkux.

<sup>7</sup> 'Āpu 'ūxaxogā', pu tu kux. 'Āpu tik kuxa hit-tupmā', puyīy 'ūkuxa tuknōg xexka hok, nūy Topa yōg putat max xak hok.

<sup>8</sup> 'Āpu tik pu hām'āktux 'āxop te' putuppax.

<sup>9</sup> Texīy 'āte xa tappet kax'āmi'? Yā 'ātep-tup, nūy 'ōg hāxopmā'ax kopit. 'Ok 'āxop te' mīy 'āte nōm

xat? 'Ok 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax yānān putup? 'Ok 'āxop te' xaxok putup, pu tu' kux?

<sup>10</sup> Yā 'āxop te tik yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, ha' kux, ha 'āte' xaxok kamah, ha' kux. Tik te 'ūgkummugā 'ohnāg, pa 'āte' xaxok, ha' kux. 'Āte Kunnix pu nōm 'āktux, 'āxop te' xaxok hah. Yā 'āxop te tik pu hām'āktux 'āxop te' xaxok.

<sup>11</sup> Yūmū'āte' xaxok, puyīy Hāmgāyāgnāg xut hok, pa yūmū'āte' xut. Hamūn yūmū'āte' yūmmūg Hāmgāyāgnāg tep-tup, nūy tik koxyōy.

*Paot kuxanōg, hu ta' mōg*

<sup>12</sup> Hōmāg mōg kōmēn Tonot tu', tu mōktuk xupep, tu Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āktux, tu' yūmmūg Topa tep-tup 'āte Topa pu hāpxopmā 'ōnteh, nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

<sup>13</sup> Pak kuxanōg, 'āte yūmūg taknōy Tit xipix 'ohnāg tu', hu' kuxa mām ka'ok xop pu hām 'āktux hu: “'Ūgmōg.” Kaxīy. Hu tak mōg hāpxexka Māxenōn tu'.

*Topa yōg hām'āpakmax'ax 'āktux max*

<sup>14</sup> Yā' max Topah. Xonat xop mōg, tu mōktu xonat puknōg xop mūtik yāykix xix tikmū'ūn mūtik, tu' xut, tu' pop xonat puknōg xop xix tikmū'ūn, tu nōm nūnnāhā', tu nūktu' mōxaha'. Ha' xape xop te' pēnāhā', tu' yūmmūg xonat xop ka'ok. Hā kaxīy Topa te yūmūg mīy yāy yōg xop, ha tikmū'ūn te' pēnāhā', 'ūka'ok Topah. Ha ta' hax max te hāpxumāhā'. Hā kaxīy tikmū'ūn te xohix nōy nā' mōg nōm te' yūmmūg 'ūmax Topah.

<sup>15</sup> Ha ta 'āmānex xop te' puk kōnnōn kugōy hax max yōg, ha hax max mōg pepix Topa tu' hāptox tu'. Hā kaxīy yūmū'āte tikmū'ūn pu Kunnix 'āktux, ha

mōktu tikmū'ūn xohix te Kunnix yūmmūg hāptox tu'. Yā yūmū'āte xohix pu Kunnix 'āktux, yā' kuxa kummuk xit xop pu', xi' kuxa kummuk xit hok xop pu'.

<sup>16</sup> Pa yā hax max 'ohnāg 'ūkuxa kummuk xit hok xop pu', yā hax kummuk, yā xok kutox hax putuk, pa yā hax max 'ūkuxa kummuk xit xop pu', tu nōm hīnnāhā'. Yūmū'āte hax max putuk. 'Ok yūmūg max, nūy hax max putuk?

<sup>17</sup> 'Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max 'āktux, yā' max Topa yōg hām'āpak, tu hāpxop takat putuk. Yūmū'āte tikmū'ūn putuk 'ohnāg, nōm te Topa yōg hām'āktux 'āktux kummuk, tu hāpxop tamanat hāmenex putuk. Pa Topa te yūmūg mōkpok, kopxix hām'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah. Yūmū'āte hāpxe'e 'āktux. Yūmūg yā Kunnix yōg kāmānat.

### 3

#### *Topa yōg pa'ax tup*

<sup>1</sup> 'Āxop te putep mūn pe'āpaxex? 'Ōk 'ūgmū'āte yāy xexka 'āktux? 'Āmhok. Ōk 'ūgmū'āte tik nōy putuk? 'Āmhok. Yā tik tep-tup, puyīy tikmū'ūn tappet kax'āmi'. Tappet te: "Ūmax tihik nūhū'. 'Āpu nōm 'āpax!" Kaxīy. 'Ok 'ūgmū'ātep-tup tappet te kaxīy, 'āxop te nōm kax'āmi' pe' nōy te' kax'āmi'? 'Āmhok. 'Ātep-tup'ah.

<sup>2</sup> Tikmū'ūn te nōm tappet mōkupix, tu' yūmmūg, 'ūmax tihik. Hā kaxīy tikmū'ūn xohix te 'āxop pēnāhā', tu' yūmmūg, 'āte 'āxop pu hāmyūmmūgā max, yā 'ūgkuxa max.

<sup>3</sup> Ūnōy te tappet kax'āmi', hak mū'āte' mōgāhā tikmū'ūn tu'. Hā kaxīy Kunnix tek mūg pu hām yūmmūgāhā', hak mū'āte tikmū'ūn pu nōm yūmmūgāhā'. Hōmā tikmū'ūn te pipkup xox hā kax'āmi mīkaxxap pe yīmū'. Hā kaxīy Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', puyīy hāpxopmā max.

<sup>4</sup> Ūgmū'āte hāpxe'e 'āktux nō'ōm, yā 'ūgmūg kuxa mām xe'e Topa kopah, yā 'ūgmūg kuxa mām Kunnix kopah.

<sup>5</sup> Ūgmūg ka'ok 'ohnāg, tu' yūmmūg 'ohnāg Topa pu hāpxopmā', nūy Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. Pa Topa tek mūg ka'ogāhā', 'ūyīy Topa pu hāpxopmā'.

<sup>6</sup> Tutek mūg ka'ogāhā', 'ūyīy tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax tup yūmmūgā'. Topa yōg pa'ax tup te Topa yōg xat'ax putuk 'ohnāg. Topa yōg pa'ax tup kax'āmi 'ohnāg tappet tu'. Pa Topa Koxuk te yūmū'ā hāmyūmmūgāhā'. Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, yīy ta' xakix tikmū'ūn. Pa Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa maxnāhā', tu tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn, yā tikmū'ūn hīnnāhā'.

<sup>7</sup> Hōmā 'ūhittap 'ūkax'āmi Topa yōg xat'ax mīkaxxap pe yīmū' pipkup xox hā, ha tikmū'ūn te' pēnāhā yā' max xe'ēgnāg Topah. Ha ta' xip Mōyyex, ha tikmū'ūn te' pēnāhā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg, pa hāpxip 'īhā Mōyyex pa yīn max xe'ēgnāg kutōgnāg nōy nā' mōg. Tikmū'ūn pa te māyōn yānām tot 'ohnāg. Hā kaxīy tikmū'ūn te Mōyyex pa yīn pēnā tot 'ohnāg. Hā kaxīy Topa te yāy yōg xat'ax popmāhā'. Topa yōg xat'ax te hām'āktux tikmū'ūn 'ūkummuk, tu' xakix putup. Topa te' xat'ax popmāhā', ha tikmū'ūn te' pēnāhā



'ūmax xe'ēgnāg Topah. Hã kaxīy 'ūmax xe'ēgnāg Topa te yāy xat'ax popmāhã',

<sup>8</sup> pa' max xe'ēgnāgnām Topa Koxuk te tikmū'ūn mīy Topa yōg tikmū'ūn.

<sup>9</sup> Topa yōg xat'ax te hām'āktux 'ūkummuk tikmū'ūn, pa' max xe'ēgnāg Topa yōg xat'ax, pa' max xe'ēgnāg Topa Koxuk te tikmū'ūn kuxa kummuk xit, nūy 'ūyānān tu' max tat.

<sup>10</sup> Yā' max xe'ēgnāgnām hōnhã. Hōmã yā' max xe'ēgnāg, pa' nōg.

<sup>11</sup> Hāmyāxatamuk xohix hã' pip 'ūxat'ax, tu' max xe'ēgnāg, pa' nōg. Pa hāmyāxatamuk xohix hã' max xe'ēgnāgnām hōnhã!

<sup>12</sup> 'Ūgmūg kuxa mām Topa yōg pa'ax tup kopah, huk mūg nōm 'āktux ka'ok, tuk mūg kuxanōg 'ohnāg.

<sup>13</sup> 'Ap Mōyyex putuk'ah 'ūgmū'āte'. Mōyyex te yāy pa yīn mō'nīy topixxax hã, puyīy 'Iyaet yōg tikmū'ūn pēnã hok 'ūpa yīn te' max xe'ēgnāg kutōgnāg nōy nã' mōg, tu mōktu' nōg.

<sup>14</sup> Yā 'Iyaet yōg tikmū'ūn te nōm putuk. Hōmã xix hōnhã 'Iyaet yōg tikmū'ūn te' mōkupix Topa yōg pa'ax hittap yōg tappet, tu' pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa yīn mō'nīy putuk, yīy ta hām yūmmūg 'ohnāg. Ha ta tik kuxa mām Kunnix kopah, tu' tihi Kunnix mūtik, hu' pa pip, tu hāmyūmmūg, ha 'ap xip'ah topixxax putuk, yā 'ūpa mō'nīy'ax xip 'ohnāg. Yā hāmyūmmūg.

<sup>15</sup> Hōnhã ha ta' pip Yoneo xop, tu' mōkupix Topa yōg xat'ax yōg tappet. Mōyyex te nōm kax'āmi', pa tikmū'ūn pa te hāmyūmmūg 'ohnāg, yā topixxax te' pa mō'nīy putuk.

16 Pa Topa tappet te Mōyyex 'āktux, hu: “Tute yōkanām, nūy yūmūg xuxyā pēnā', ha' xut top-ixxax 'ūpa yīn tu’”. Kaxīy. Hā kaxīy Topa te tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax mōy, ha tikmū'ūn te hāmyūmmūg.

17 Yā Topa yōg tappet te: “Yūmūg xuxyā’”. Kaxīy. Yā Topa Koxuk. Topa Koxuk xip tikmū'ūn mūtik, puxix tikmū'ūn kuxa kummuk xit.

18 Topa 'ūmax xe'ēgnāg, ha hōmā Mōyyex te Topa mūtik hām'āktux, yīy ta' max xe'ēgnāg Mōyyex pa'. Hā kaxīy yūmūg xuxyā Topa Koxuk max xe'ēgnāg, tu' nūn tu nūktu yūmūg kuxa tupmā nōy nā' mōg.

## 4

### *Nax takat 'ohnāg te hāpxop max xe'ēgnāg tat*

1 Topa tek mūg pēnāhā', tuk mūg kuxa ka', tuk mūg xat, 'ūyīy tikmū'ūn pu Topa yōg pa'ax yūmmūgā', yīy tak mūg kuxanōg 'ohnāg.

2 'Ūgmū'āte hāpkummuk mīy'ax xohix xaptop'ax kux, nūy yāyhāhup hok, hu' koit 'ohnāg, tuk mū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux max, tu' koit 'ohnāg 'ūgmū'āte', pak mū'āte hāpxe'e 'āktux, ha tikmū'ūn te' xupak, ha Topa te' xupak kamah, ha tikmū'ūn te yāy kuxa kopa' yūmmūg 'ūgmū'āte hāpxe'e 'āktux, tu' yūmmūg 'ūgmū'āte hāpxopmā māx.

3 'Ūgmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux. 'Ūkuxa mām hok xop pa te Topa yōg hām'āpak max'ax yūmmūg 'ohnāg, pa' nōy xop te' yūmmūg.

4 Teptu 'ūkuxa mām 'ohnāg? Yā Hāmgāyāgnāg, yā nōm te hām xexka yōg tikmū'ūn xat, tu tikmū'ūn putox ka'ogāhā', puyīy tikmū'ūn Topa

yōg hām'āpak max'ax 'āpak kummuk, xix Yeyox max xe'ēgnāg 'āpak kummuk xix Topa max xe'ēgnāg yūmmūg 'ohnāg. Hamūn, Yeyox te Topa putuk xe'e'.

<sup>5</sup> Ūgmū'āte yāy 'āktux 'ohnāg, pak mū'āte Yeyox Kunnix 'āktux nōm te tikmū'ūn xat, tuk mū'āte hām'āktux 'ūgmū'āte 'āxop pu hāpxopmāhā', yā Yeyox te nōm putup.

<sup>6</sup> Hōmā Topa te: “Pu yā xip kūyānām, puyīy nōā' hāpkoxtap”. Kaxīy. Topa te' mīy kama kūyānām putuk yūmūg kuxa kopah, yā yūmūg kuxa tupmāhā'. Yā yūmūg kuxa tup, kopxix yūmmūg 'ūmax xe'ēgnāg Topah, tu Kunnix pa max yūmmūg kamah.

<sup>7</sup> Yā hāpxop xohix max xe'ēgnāg pip yūmūg kopah, pa yūmūg max 'ohnāg, yā takat 'ohnāg putuk. Yā' nax putuk, yā nax te hāpxop max xe'ēgnāg tat, pa' pu'uk nax, tu' takat 'ohnāg. Tikmū'ūn te yūmūg pēnāhā', tu' yūmmūg Topa 'ūka'oknām, pa yūmūg pu'uk, yā nax putuk.

<sup>8</sup> Tikmū'ūn kummuk te yūmūg kute'ex, pa yūmū'āte hāpxopmā max kux 'ohnāg. Hāpxip 'ihā yūmūg kuxa mām pu'uk, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg.

<sup>9</sup> Tikmū'ūn punethok te yūmūg tu' gāy, pa yūmūg xape pip. Yūmūg xūy, pa yūmūg kuxa mām kux 'ohnāg.

<sup>10</sup> Yūmūg xakix kōmnāg punethok, yā Yeyox putuk, puyīy tikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg yūmūg mūtik.

<sup>11</sup> Hāpkummuk pip, ha yūmū yōg hāmyāxatamuk tox hā yūmūg xakix kōmnāg, tu Yeyox pu hāpxopmā max, puyīy tikmū'ūn pēnā' Yeyox mōg

yūmūg mūtik. Yūmūg xakix putup, pa Yeyox hi hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

<sup>12</sup> Ūgmūg xakix kōmnāg, xayīy tu xa Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, xayīy hi xe'ēgnāg mōkuma'āmōg, ha' kux 'ohnāg.

<sup>13</sup> Topa yōg tappet te: “Ūgkuxa yūm, hu 'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux”. Kaxīy. Topa Koxuk te yūmūg kuxa māmāhā kamah, ha yūmūg kuxa mām, hu yūmū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

<sup>14</sup> Ūgmū'āte' yūmmūg, hōmā Topa te yūmūg xuxyā Yeyox putpu' hīnnāhā', tuk mūg putpuk hīnnāp-tup kamah, tuk mūg mōgāp-tup 'āxop mūtik Topa hah, tu mōktu yūmūg pip putup Topa keppah.

<sup>15</sup> Pa hōnhā 'ūgmūg xūy, xayīy 'āxop hāpxop max pop, ha Topa te tikmū'ūn pu hāmmaxnāp-tup, ha nōm xohix nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux nōynāp-tup, tu Topa pu hām'āktux, hu: “Āmax, xatek mū'ā hāmmaxnāhā”. Kaxīy. Ha Topa te yāy xexka mīy nōynā' mōg putup 'ūkuxa kopah.

*Yūmū'ātep-tuppax pepix pip xop Topa yōg*

<sup>16</sup> Yīy tak mūg hup 'ohnāg, tuk mūg kuxa nōg 'ohnāg. Ūgmūg yīn pu'uk nōynā' mōg 'āmnīy xohix 'īhā, pa Topa te yūmūg kuxa ka'ogāhā 'āmnīy xohix 'īhā'.

<sup>17</sup> Yūmūg xūy kutōgnāg hōnhā nūnte hām xexka tu', pa' nōg putup, ha hāpxip 'īhā' max xe'ēgnāg, tu' kux putup 'ohnāg pexkox tu'. Yā hōnhā yūmūg xūy, yā hāpxop kutōgnāg, pa pexkox tu' max xe'ēgnāg, yā hāpxop xexka'.

<sup>18</sup> Yūmū'ātep-tup 'ohnāg hām xexka yōg hāpxop tikmū'ūn te nōm pēnāhā', pa yūmū'ātep-tuppax

pepix pip xop Topa yōg tikmũ'ũn te nōm pēnā 'ohnāg. Yā hāmpēnā xop 'ũnōg putup, pa hāmpēnā 'ohnāg xop pip mōkuma' mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

## 5

<sup>1</sup> Hamũn, yũmũ'āte' yũmmũg yũmũg pip yāy pet kopah. Hā kaxīy yũmũg pip yāy yīn kopa kamah nũnte hām xexka tu'. 'Ūkpet nōg. Hā kaxīy 'ũkxok putup, yāg yīn xok putup, puxix Topa yũmũ'ā 'ũgyīn nōy mīy pexkox tu', ha yũmũg pip putup 'ũgyīn tup kopah, yā 'ũkpet tup putuk. Topa mũn te nōm mīy, ha' xip putup mōkuma' mōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg hā.

<sup>2</sup> Pa hōnhā yũmũ'ātep-tup xexka yāy pet pexkox tu', yā yũmũg yīn tup putup, nũy nōm kopa' pi'.

<sup>3</sup> Yũmũg pip putup yāy pet tup kopah, yā yũmũ'āte mō'tat putup yāy yīn tup, nũy yũmũg koxuk hok pip'ah.

<sup>4</sup> Hōnhā yũmũg pip yāy pet kopah, yā yũmũg yīn kopah, tu yũmũg kokōn. 'Ap max'ah. 'A yũmũ'ātep-tup'ah yāy yīn putyōn, pa yā yũmũ'ātep-tup pexkox yōg pet, yā yũmũg yīn tup putup. 'Ap yũmũ'ātep-tup'ah yāy yīn nōm xok putup, pa yā yũmũ'ātep-tup yāy yīn tup nōm xok putup 'ohnāg. Yũmũg yīn hittap xok putup, ha ta' pip putup yũmũg yīn tup pexkox tu'.

<sup>5</sup> Topa te yũmũg mīy, 'ũyīy yũmũg yāy pet hā' nōy yānān, yā yāy yīn hā' nōy yānān, hu Topa te yũmũ'ā' hōm yāy Koxuk. 'Ūxip Topa Koxuk, kopxix yũmũ' yũmmũg Topa te yũmũ'ā yũmũg yīn tup popmāp-tup.

6 Hā kaxīy yūmūg kuxa hittup. Yūmū'āte' yūmmūg yūmūg pip yāy yīn kopa nūnteh, pa yūmūg pip 'ohnāg Topa pet kopa pekkox tu'.

7 Hamūn, 'a yūmū'āte' pēnā'ah pekkox yōg hāpxop, pa yūmūg kuxa mām ka'ok, hu hāmyūmmūg.

8 Yūmūg kuxa hittup xexka', tup-tup, nūy xok, yā yāy yīn nīm, nūy pet nōy pa', yā yāy yīn tup pa', nūy Topa mūtik pi'.

9 Pa yūmū'ātep-tup, nūy Topa kuxa hittupmā', pe yūmūg pip yāy yīn kopah, pe yūmūg pip yāy yīn tup kopa pekkox tu'.

10 Hāpxip īhā yūmūg xohix mōg putup, nūy Kun-nix keppak pi', ha tute yūmū yōg hāpxopmā'ax kopit putup yūmū'āte nōm mīy nūnte hām xexka tu', ha yūmūg xohix te' pop putup yāy yōg hāpxop. Yūmū'āte hāpxopmā kummuk nūnte hām xexka tu', kopxix hāpxop kummuk pop putup. Pa yūmū'āte hāpxopmā max nūnteh, kopxix hāpxop max pop putup.

### *Topa xape xop*

11 Yūmū'āte Topa yīpkutuk yūmmūg, hu yūmū'āte tikmū'ūn xapit, puyīy Topa yōg putat hā mōg. Topa te yūmūg yūmmūg xe'e'. Ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmūg yūmmūg kama 'ākuxa kopah.

12 'Ak mū'ātep-tup'ah, nūy xa yāy 'āktux 'ūxeheh, xayīy 'āxop 'ūgmūg putup. Pak mā'ātep-tup, xayīy 'āxop 'ūgmū yōg hāpxopmā'ax max yūmmūg, xayīy 'āxop 'ūgmūg 'āktux max. 'Ūgmū'ātep-tup, xayīy 'āxop tikmū'ūn pu hām'āktux max yūmmūg nōm te hāptopa pēnāhā', pa' kuxa yūmmūg 'ohnāg.

13 Pa 'āte yāy xexka 'āktux, kopxik putox kum-muk putuk. Pa 'āte yāy xexka 'āktux, nūy Topa 'āktux max. Pa 'ūkputox max putuk, kopxix 'ūp-tup, xa hāmmaxnā'.

14 Kunnix te yūmūg putuppax, yīy yūmū'āte hāpxopmā max. Hamūn, yūmū'āte' yūmmūg tik puxet te' hep xop xohix pupi' xok, yā tikmū'ūn xohix 'ūkummuk, hu' xakix.

15 Kunnix te' hep xop xohix pupi' xok, puyīy tikmū'ūn yāy pu hāpxopmā pax hok, pa Kunnix pu hāpxopmā'. Tute nōm pupi' xok, tu putpu' hi'.

16 Tikmū'ūn te Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok, yā hāmpē'paxex kutōgnāg, tu hām'āktux mō'ka'ok, hu: “Kunnix 'ūkummuk”. Kaxīy. Yā yūmūg putuk hōmā. Yā hōmā yūmū'āte Kunnix yōg hāpxopmā'ax kopit mō'ka'ok kamah. Pa hōnhā 'ap kaxīy'ah. Yā 'āte Kunnix yūmmūg xe'e'.

17 Tikmū'ūn 'ūm kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik, yā tikmū'ūn kuxa tup. Hāpxop kummuk xohix 'ūhittap nōg, pa hōnhā 'ūtup hāpxop xohix, yā hi'ax tup, tu' max.

18 Yā Topa te hāpxopmā xohix te kaxīy. Hōmā yūmūg 'ūgāy xop, tu Topap-tup nōg. Pa Topa te nū'kutnāhā Kunnix, tu nōmhā yūmūg mīy Topa xape xop, tu mō yūmūg pok, 'ūyīy hep xop xohix mīy Topa yōg xape xop.

19 Yūmū'āte tikmū'ūn pu hām'āktux Topa te Kunnix mūtik tikmū'ūn xohix mīy Topa xape xop, tu tikmū'ūn yōg hāpkummuk mīy'ax xaxok, pu tu' kux.

20 'Ūgmū'āte Kunnix pu hāpxopmā max, tuk mū'āte Kunnix 'āktux, yā Topa tek mū'ā' hōm yāy 'āxet'ax, 'ūyīy hām'āktux max, tuk mū'āte 'āxop xānāhā'. 'Ūgmū'āte Kunnix mūtik 'āxop xānāhā'.

’Āpu ’ūtux hok, puyīy Topa ’āxop mīy Topa xape xop, yā ’āxop gāy tu’ kux.

<sup>21</sup> Kunnix te hāpkummuk mīy ’ohnāg. Pa Topa tep-tup, yīy Kunnix te yūmū yōg hāpkummuk mīy<sup>1</sup>ax tat, tu yūmūg pupi’ xok, ’ūyīy yūmūg yāyhāk max xe’ēgnāg Topa keppah, tu yūmūg kuxap-xet Kunnix kuxa mūtik.

## 6

<sup>1</sup> ’Ūgmū’āte hāpxopmā max Topa mūtik, tu ’āxop pu hām’āktux, hu: Hōmā Topa te ’āxop pu hāmmaxnāhā’. ’Āpu hāpxopmā hitop hok hōnhā. Kaxīy.

<sup>2</sup> Topa te hām’āktux. ’Āpu ’ūxupax. Topa te: “Nōmhā ’āmnīy max xupep. ’Āte ’āxop ’āpak nōmhā. ’Ātep-tup nōmhā, nūy ’ākuxa kummuk xit, nūy ’āxop hāg tehet”. Kaxīy. ’Ūxupax. Topa tep-tup, nūy ’āxop pu hāpxopmā max. ’Āpu nōm pop, puyīy Topa ’ākuxa kummuk xit, nūy ’ākuxa max tat, ’ūyānān tu’.

<sup>3</sup> ’Ūgmū’āte Topa pu hāpxopmā max, tuk mū’ātep-tup’ah hāpkummuk mīy. Tikmū’ūn te’ xak putup, pak mū yōg hāpkohe xipip-tup’ah.

<sup>4</sup> Pak mū’ātep-tup, nūy hāmmax mīy xohix, puyīy tikmū’ūn pēnā’, tu’ yūmmūg ’ūgmūg yā Topa yōg kāmānat. ’Ūgmū’āte hāmmax mīy, tu hāpkummuk hā tot, xix hāpkute’ex kummuk hā tot, xix xūy hā tot.

<sup>5</sup> Yā tikmū’ūn tek mūg kix xikot hā, tuk mūg xex kanet ka’ok kopah, tu tikmū’ūn xohix te yāy tu nū’nāhā’, nūy ’ūgmūg kute’ex kummuk, hak mū’āte Topa pu hāpxopmā punethok, tu mōgyōn kutōgnāg, tuk mūg xit kutīgnāg.



6 'Ūgmũ'âte hāpxe'e mīy, tu hāmyũmmũg, tu tikmũ'ũn pu hāmmax mīy, yīy tikmũ'ũn te' yũmmũg 'ũgmũg yā Topa yōg kāmānat. Topa Koxuk xip 'ũgmũtik, hak mũ'âte Topap-tuppax xix tikmũ'ũn putuppax, ha Topa 'ũka'ok, tu' xip 'ũgmũg mũtik, yīy tikmũ'ũn te' yũmmũg 'ũgmũg yā Topa yōg kāmānat.

7 'Ūgmũ'âte hāpxopmā xe'e'. Hā kaxīy 'ũgmũ'âte Hāmgāyāgnāg kummugāhā', ha Hāmgāyāgnāg tek mũ'ā kummugā 'ohnāg.

8 Tikmũ'ũn yāg tek mũg 'āpak, pa' yāg tek mũg 'āpak 'ohnāg. 'Ūyāg tek mũg 'āktux kummuk, pa yā yāg nōy tek mũg 'āktux max. 'Ūyāg te hāmpē'paxex 'ũgmũ'âte' koit, pa' yāg nōy te hāmpē'paxex 'ũmũ'âte' koit 'ohnāg.

9 Tikmũ'ũn tek mũg yũmmũg 'ohnāg putuk, pa tikmũ'ũn xohix tek mũg yũmmũg. Tikmũ'ũn te hāmpē'paxex 'ũgmũg xakix putũmnāg, pa yāg mũg hi'. Tikmũ'ũn tek mũg kix mīm topnāg hā, pak mũg xakix 'ohnāg.

10 'Ūgmũg xūy, pa yāg mũg kuxa hittuppax. 'Ūgmũg yā hok xop, pak mũ'âte tikmũ'ũn putexop xexkanāhā putuk. Yũmũ yōg hāpxop pip 'ohnāg putuk, pa yā hāpxop xohix yũmũ yōg, yā Topa yōg hāpxop.

11 'Ūkxape xop kōmēn Konīn tu', 'ũgmũ'âte 'āxop pu hām'āktux punethok, nūy xa' xuktux hāpxop xohix 'ũgmũg kuxa kopah.

12 'Ūgmũ'âte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux. Yā xate yũmũg yũmmũg. Pa 'āxop tep-tup, nūy yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux hok, hak mũ'âte' yũmmũg 'ohnāg 'āxop kuxa'.

13 'Āte 'āxop pu hām'āktux, yā yāy kutok pu

hām'āktux putuk. 'Āte yāy kuxa yōg hāpxop 'āktux.  
'Āpu xuktux kama 'ākuxa yōg hāpxop 'ūgmūg putuk.

*'Ūkummuk xop nīm*

14 'Āpu kuxa mām hok xop mūtik 'āmōg hok.  
'Ap max'ah. Texīy max xop mōg 'ūkummuk xop  
mūtik? 'Ap mōg'ah, yā' max'ah. Texīy kuyānām xip  
hāpkoxtap kopah? 'Āmhok. 'Ūxip kuyānām, puxix  
tu' nōg hāpkoxtap.

15 Texīy Kunnix mōg Hāmgāyāgnāg mūtik? 'Ap  
mōg'ah, yā' max'ah. Texīy kuxa mām xop te kuxa  
mām hok xop hā' xape'? Yā 'ap xape'ah.

16 'Ok max tikmū'ūn te Topa pet ha' mōg xix topa  
komut pet ha' mōg kamah? 'A' max'ah. Yā Topa te:  
“'Ūkxip putup yāy yōg tikmū'ūn mūtik, tu nōm xop  
kopak xip putup.

'Ūgmūn yā nōm yōg Topah, ha nōm yā yōgnū  
tikmū'ūn.” Kaxīy.

17 Topa te xe:

“'Āpu kummuk xop nīm, nūy mōg.

'Āpu xupxet xop nīm,  
ha 'āte 'āxop pop putup,

18 nūy 'āxop hā 'ōg 'ātak 'ūgmūn,

hak-tok pit xik hex 'āxop.

Hā kaxīy hām'āktux Topa, nōm te hāpxop xohix mīy  
yūmmūg.”

Kaxīy.

## 7

1 'Ūkxape max xop, Topa te yūmū'ā hāpxop xohix  
'āktux xex. 'Āpu yūmū hāpkummuk mīy'ax kux,  
puyīy Topa yūmūg kuxa pix, tu yūmūg putup'ax

kummuk nōã'. 'Āpu yūmū hāmmāynāg mīy, nūy  
Topa 'āpax max.

*'Ūkuxa hittup Paot*

<sup>2</sup> Pu yā 'ākuxa 'ūkxax. 'Ūgmū'āte tikmū'ūn kum-  
mugā 'ohnāg, tu tikmū'ūn koxyōy 'ohnāg, tu  
tikmū'ūn yōg hāpxop pop 'ohnāg.

<sup>3</sup> 'A 'āte hām'āktux'ah 'āxop kummuk. Pa hōmā  
'āte hām'āktux, xix hōnhā hām'āktux 'āte 'āxop xak,  
yā hōnhā 'āxop xak, xix pexkox tu 'āxop xak putup  
kamah.

<sup>4</sup> 'Ūgkuxa yūm 'āxop kopah, tu hāmpēkpaxex 'āxop  
max. Yōgnū hāpkummuk pip, pak kuxa yūm, tuk  
kuxa hittup xexka'.

<sup>5</sup> Hōmāg mūg mōg hāpxexka Māxenōn tu', tu  
mōktuk mūg mōxaha', hak mū yōg hāpkummuk  
punethok pip, yā tikmū'ūn tek mūg kute'ex kum-  
muk, hak mūg kuxanōg.

<sup>6</sup> Pa Topa te tikmū'ūn kuxa hittupmāhā', tuk mūg  
kuxa hittupmāhā kamah. Yā Tit nūn, nūy 'ūgkuxa  
hittupmā'.

<sup>7</sup> Yā Tit xupep, yīg mūg kuxa hittup. Yā 'āxop  
max, yīy Tit kuxa hittup, hu 'ā nōm 'āktux, yīg  
mūg kuxa hittup kamah. Tit te hām'āktux 'āxop  
tek xak punethok, tu 'āxop te nōm tik kummuk  
tu yāyhāhup, tu 'āxop tep-tup punethok, nūy 'ā hā  
'ātehet.

<sup>8</sup> Hōmā 'āte 'āxop mānōg tappet hā, yīy 'āxop kuxa  
hittup 'ohnāg. Pa puxix, 'ūmax tappet. 'Ok pe'  
kummuk 'ākuxa hittup 'ohnāg? 'Āmhok. Yā' max.  
Yā' max tappet.

<sup>9</sup> Hōnhā 'ūgkuxa hittup. 'Ok 'ākuxa hittup 'ohnāg,  
'ūyīg kuxa hittup? 'Āmhok. Pa 'ākuxa hittup 'ohnāg,

hu hāpkummuk mīy'ax kuxyāhā'. Topa teptup 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy'ax kuxyā'.

10 Yā Topa tep-tup 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, nūy hāpkummuk mīy'ax kuxyā, ha Topa te 'ākuxa kummuk xit'ax. Yā hāmmax, 'āxop kuxa hittup 'ohnāg, yā' max. Pax xa kuxa hittup 'ohnāg te' kuxa mām hok xop putuk, puxix tu' kummuk. Yā' kuxa hittup 'ohnāg te tikmū'ūn kix.

11 Pēnā', Topa te hāpxop max mīy, 'lhā 'ākuxa hittup 'ohnāg. 'Āxop te hāmmax xak punethok, tup-tup punethok, pu tikmū'ūn yūmmūg 'āxop te hāpxe'e mīy. 'Āxop te hāpkummuk mīy'ax putup nōg xexka', tu nōm hāpkummuk mīy'ax yīpkutuk xexka', tu 'āxop tek xak punethok. 'Āxop te nōm hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok, yā nōm tik kummuk yōg hāpkummuk mīy'ax yānān mō'ka'ok. Tikmū'ūn te' yūmmūg 'āxop te hāpxe'e xohix mīy.

12 Yā hōmā 'āte xa tappet kax'āmi, xayīy 'āxop yūmmūg 'āxop tek mūg putuppax, tu Topap-tuppax kamah. Hā kaxīy 'āte xa tappet kax'āmi'. Nōm tik kummuk te' tut mūtik nōm, tu' tak pu hupmāhā'. Pa hā kaxīy 'āte xa' kax'āmi 'ohnāg.

13 Hōnhā 'ūgmūg kuxa hittup.

Yā 'āxop te Tito kuxa hittupmāhā', yīg mūg kuxa hittup punethok kamah.

14 Hōmā 'āte Tit pu hām'āktux 'āxop max. Hamūn, hōnhā 'āte hāmpkaxex 'āxop max. 'Ūgmū'āte 'āxop pu hāpxe'e 'āktux mōkumakmōg, tu Tit pu hām'āktux 'āxop max.

15 Ha Tit te 'āxop putuppax nōy nā' mōg, tu' yūmmūg 'āxop yīpkox pip, tu Tit yōg hām'āktux 'āpak, tu' mīy.

16 'Ūgkuxa hittup, yā 'ūgkuxa yūm 'āxop kopah.

## 8

### *Tayūmak nīm punethok*

1 'Ūkxape xop, 'ūgmū'ātep-tup, xayīy 'āxop yūmmūg Topa te hāmmaxnāhā Yeyox kopa kuxa mām xop pu hāpxexka Māxenōn tu'.

2 'Ūyōg hāpkummuk punethok pip, nūy yōg kuxa mām'ax kopit, pa' kuxa hittup xexkanām, tu tayūmak punethok popmāhā'. Yāp-te xop kutōgnāg, pa' popmāhā 'ūpunethok.

3 Nōm te' popmāhā tayūmak xohix yāy yōg, tu tehomi' popmāhā'. Yā 'ūp-tup,

4 tuk mū'ā hām'āktux, hu: “'Ūgmū'ātep-tup xexka' nū tayūmak popmā' Topa yōg tikmū'ūn pu hāpxexka Yonex tu'.” Kaxīy.

5 'Ūgmū'āte hāmpekpaxex, yā' xohix popmāhā'. Yā' xohix, ha nōm te Topa pu yāy popmāhā hāmāxap, tuk-nāy tu 'ūgmū'ā yāy popmāhā kamah, ha Topa tep-tup.

6 Tit te 'āxop hā' tehe', xayīy tayūmak yāy tu nū'xoh, hak mū'āte Tit mūtik hām'āktux, puyīy xe 'āxop hā tu tehet, puyīy tayūmak yāy tu nū'xo kux. 'Āxop te' nōy putuppax, hu tayūmak popmāhā'.

7 'Āxop yāp-te xop kutognāg, pap-te xop xexka putuk. Yā 'āxop kuxa mām xexka', tu hām'āktux max yūmmūg, tu hāmyūmmūg xexka', tu' nōy hā 'ātepax xexka', tuk mūg putuppax xexka'. 'Āpu tayūmak xohix popmā kamah.

<sup>8</sup> Āte 'āxop xat 'ohnāg, pa 'ātep-tup, nūy 'ōg putup-pax'ax kopit. Yā 'āxop te' nōy putuppax, yā Yeyox putuk.

<sup>9</sup> Āxop te' yūmmūg yūmūg xuxyā Yeyox Kunnix te' nōy hā' tehe'. Hōmā 'ūhittap Yeyox 'ūp-te xop xexka pexkox tu', pa' nūn hām xexka tu', tu yāyhāp-te xop kutōgnāg, nūy yūmū'ā hā tu tehet. Yeyox 'ūp-te xop 'ohnāg, pa yūmūp-te xop xexka mīy, yā yūmū'ā hāmmāxnāhā'.

<sup>10</sup> Āte hāmpekpaxex hā kaxīy. Hōmā hāmyāxatamuk nōy 'lhā 'āxop te tayūmak yāy tu nū'xoh kōnāmāhā'. Hōnhā tayūmak yāy tu nū'xoh kux, pu' max. Āxop te tayūmak popmāhā', ha ta' nōy xohix te' popmā 'ohnāg. Āxop tep-tuppax, nūy tayūmak popmā'.

<sup>11</sup> Āpu tayūmak yāy tu nū'xoh kux hōnhā. Āxop te tayūmak nīm putuppax hāmāxap. Āpu tayūmak nīm putuppax hōnhā, nūy nīm kuxyā.

<sup>12</sup> Āxop te tayūmak nīm pax, puxix Topa tep-tuppax 'ōg nīm'ax. Pa' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxix Topa pu' max kamah.

<sup>13</sup> A 'ātep-tup'ah, xayīy 'āxop tayūmak xohix nīm, pa' nōy te' nīm 'ohnāg. Yā' max 'ūnōy te tayūmak nīm kamah 'āxop putuk.

<sup>14</sup> Pa hōnhā 'ōg hāpxop punethok pip. Yā' max, 'āxop te nōm hā 'ātehet. Hāpxip, puxix tu' pip 'ohnāg 'ōg hāpxop, puxi' nōy 'āxop hā' tep-tup, yā' nōy yōg hāpxop punethok pip. Yā hā kaxīy 'āxop te hāpxop hok nīm putup, ha' nōy te hāpxop hok nīm putup yāy putuk.

<sup>15</sup> Yā Topa yōg tappet te nōm 'āktux, hu:  
“Tik te' pop hāpxop xohix, pap-te xop xexka 'ohnāg

Ha ta tik nōy te' pop hāpxop tīgnāg, pap hok xop 'ohnāg.” Kaxīy.

*Tit xix yāy xape xop*

<sup>16</sup> Āte Topa pu hām'āktux, hu: “Topa, 'āmax. Xate Tit pu hām maxnāhā', ha tutep-tup tikmū'ūn hā' tehe 'ūgmūn putuk”. Kaxīy.

<sup>17</sup> Hamūn, hōmā 'āte Tit pu' xak, ha tutep-tup xexka', nūy 'āxop hā tu tehet. Tutep-tup, hu 'āxop ha' mōg.

<sup>18</sup> 'Ūgmū'āte taknōy mōkutnāp-tup Tit mūtik. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te nōm putuppax, tu nōm 'āpak. Tute Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux.

<sup>19</sup> Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm yāy kutnāhā', puyīg mūg mūtik mōg, nūy 'ōg nīm'ax xop mōgā', nūy yūmūg xuxyā Yeyox 'ūxexka mīy, xayīy 'āxop yūmmūg 'ūgmū'ātep-tup xexka', nūy 'āxop hāg tehet.

<sup>20</sup> 'Ūgmū'ātep-tup 'ohnāg, puyīy tikmū'ūn hām'āktux, hu: “Paot te tayūmak yāg hā' xupxet”. Kaxīy. Yā 'ātep-tup'ah.

<sup>21</sup> Pak mū'ātep-tup, nūy hāpxe'e mīy. Yā Topa te' pēnāhā xix tikmū'ūn te' pēnāhā kamah.

<sup>22</sup> 'Ūgmū'āte taknōy mōkutnāhā 'ūnōy mūtik. 'Ūgmū'āte taknōy yōg hāpxopmā'ax kopit punethok, huk mū'āte' yūmmūg 'ūmax, tup-tup xexka, nūy tikmū'ūn hā tu tehet. Nōm taknōy kuxa yūm 'āxop kopah, hu 'āxop hā tep-tup xexka'.

<sup>23</sup> Tit yā yōgnū kāmānat, tu hāpxopmāhā 'ūgmūtik, nūy 'āxop hā tu tehet. 'Ūmōg putup 'ūtaknōy xop Tit mūtik. Yā' max 'ūtaknōy xop. Yeyox kopa kuxa mām xop te nōm mō'pok, nūy Kunnix pu' mīy hāpxop max, nūy Kunnix 'āktux max.

24 'Āpu nōm putuppax, puyīy Yeyox kopa kuxa mām xop yūmmūg 'āxop te nōm putuppax, tu' yūmmūg 'ūgmū'āte 'āxop 'āktux max, tu' koit 'ohnāg.

## 9

### *Tayūmak nīm hāpxexka Yonex xop pu'*

1 Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hāpxexka Yonex yōg Yeyox kopa kuxa mām xop pu' nīm tayūmak, ha 'āte xe xa kax'āmi putup'ah.

2 'Āte' yūmmūg 'āxop tep-tup, nūy tayūmak nō 'ā tehet, ha 'āte 'āxop 'āktux max hāpxexka Māxanōn xop pu'. 'Āte: “Āxape xop hāpxexka Genex yōg xop tep-tup, nūy tayūmak nōm hā tu tehet. Yā hāmyāxatamuk puxet hā Genex xop tep-tup”. Kaxīy. Ha Māxanōn xop te nōm mōkupix, tu hōnhā tutep-tup, nūy tayūmak nīm kamah.

3 Hōnhā 'āte 'ūtaknōy mō'pok 'āxop hah, nūy 'āxop 'āktux max hitop hok, pa 'āxop te tayūmak nīm putup. Yā hā kaxīy 'āte hām'āktux hōmā.

4 Pa Māxanōn yōg xop mōg 'ūgmūtik 'āxop hah, tu' pēnāhā 'āxop yōg tayūmak nīm'ax pip 'ohnāg, koxix 'ūgyāyhāhup putup, xix 'āxop yāyhāhup putup kamah. Hamūn 'ūgkuxa yūm 'āxop kopah.

5 'Āte hāmpekpaxex 'ūmax 'ūtaknōy xop mō'pok hāmāxap 'āxop hah, puyīy 'ōg tayūmak nīm'ax yāy tu nū'xoh, 'āxop te hām'āktux xex, hak-nāy tu 'āxop hak mōg putup, tuk xupep putup, ha' pip 'ōg tayūmak nīm'ax, ha tikmū'ūn te' pēnāp-tup 'āxop tep-tup, hu' nīm tayūmak, pa' nōy te 'āxop xat 'ohnāg, pu' nīm.

6 'Āpu 'ūxaxok hok, tikmū'ūn te hāpxop xap xok tīgnāg, puxix mīnta ta tīgnāg pop, pa tikmū'ūn te hāpxop xap punethok xok, puxix mīnta ta



punethok pop putup. Hã kaxīy 'ãxop te' nīm tayūmak tīgnāg, nūy ta hãmmaxnāk-tōgnāg, pa 'ãxop te' nīm tayūmak xohix, nūy ta hãmmaxnã punethok.

<sup>7</sup> 'Ãxop te hãmpē'ãpaxex 'ãkuxa kopa tayūmak xohix nīm putup. 'Ãpu 'ūnīm. 'Ūxupkūmīy xop kuxa hittup 'ohnāg. 'Ãpu 'ãxupkumīy hok. Tikmū'ūn te' nīm, 'ūnōy te' xat hah. 'Ãmhok, yã' max'ah. Pa 'ãkuxa tu hittup hã' nīm, yã' max, yã Topa tep-tuppax.

<sup>8</sup> Ha Topa te 'ãxop pu popmãhã 'ōg hãpxop xohix, ha mōktu 'ōg hãpxop xohix xexka' pip, tu 'ãxop 'ūm hok'ah, yã mōkuma 'ãmōg, tu 'ōg hãpxop pip, nūy 'ãxop hãpxopmã max.

<sup>9</sup> Hamūn, Topa yōg tappet te: “Topa te' popmãhã hãpxop xohix 'ūhok xop pu', tu hãmmaxnãhã mōkuma' mōg, ha' kux 'ohnāg”. Kaxīy.

<sup>10</sup> Topa te hãpxop xap popmãhã', puyīy tikmū'ūn xoh hãpxopxap. Topa te xit'ax popmãhã', puyīy tikmū'ūn mã'. Topa te tikmū'ūn pu hãpxop xap xohix popmãp-tup, tu' tukgãp-tup, ha tikmū'ūn te mīnta ta xohix popmãp-tup. Hã kaxīy Topa te xa hãpxop xohix popmãhã', ha 'ãxop te' nīm tayūmak xohix, ha Topa te tikmū'ūn pu' maxnãp-tup nōm te' pop.

<sup>11</sup> Topa te 'ãxop mīy putup 'ūp-te xop xexka putuk, xayīy 'ãxop tikmū'ūn pu' nīm mōkuma'ãmōg, ha tikmū'ūn xohix te hãm'ãktux putup, hu: “Topa, 'ãmax. Xatek mū'ã popmãhã hãpxop xohix”. Kaxīy.

<sup>12</sup> 'Ãxop te tikmū'ūn pu' nīm hãpxop xohix, yīy yōg hãpxop pip, puxix tu Topa pu hãm'ãktux, hu: “Topa, 'ãmax, xate' popmãhã hãpxop xohix”. Kaxīy.

<sup>13</sup> 'Ãxop te Kunnix yōg hãm'ãpak max'ax 'ãpak, tu'

mīy mōkuma'āmōg, tu nōm 'āktux mōkuma 'āmōg, tu tayūmak xohix nīm hāpxexka Yonex yōg xop pu' xix tikmū'ūn nōy pu'. 'Āxop te' nīm punethok, yīy tikmū'ūn xohix te Topa 'āktux maxp-tup.

<sup>14</sup> Tikmū'ūn te Topa pu 'āxop 'āktux maxp-tup, tu 'āxop putuppax. Topa te 'āxop pu' hōm hāpxop max, yā Topa te 'āxop pu' hōm yāy Koxuk.

<sup>15</sup> Topa te yāy kutok xe'ēgnāg hōm. 'Āpu yūmū Topa pu hām'āktux, hu: “Topa, 'āmax. Xate yāy Koxuk hōm”. Kaxīy.

## 10

<sup>1</sup> Ūgmūn Paot, tu yāy kutōgnāg pekpaxex, tuk gāy 'ohnāg, tu hām'āktux pu'uk, tu 'āxop puk max, yā Kunnix putuk. Pa tikmū'ūn te: “Paot te yāy kutōgnāg pe'paxex, tu hām'āktux pu'uk nūnte 'ūgmūg mūtik, pa hām'āktux ka'ok hato'ah”. Kaxīy.

<sup>2</sup> Hāpxip 'īhāg mōg'ax, nūy xihip 'āxop mūtik. 'Āxop yāg te hāpkummuk mīy, kopxix hām'āktux ka'ok. Pa 'a 'ātep putup'ah. 'Āpu hāpkummuk mīy hok. Hamūn, 'āte hām'āktux ka'ok 'ūkummuk xop pu'. Nōm te hām'āktux 'āte hāpxopmā kummuk, nūy yāy yōg putup'ax mīy. Yā' koit.

<sup>3</sup> Hamūn, 'ūkxip hām xexka tu', pa Topa pu hāpxopmā max, nūy tikmū'ūn kuxa māmā Yeyox kopah, tu tikmū'ūn mūtik yāykix 'ohnāg, yā' kuxa mām hok xop putuk 'ohnāg 'āte'.

<sup>4</sup> Ūkuxa mām hok xop te mīm topnāg hā yāy kix xix pox hā, xix mīkax hā. 'Ak mū'āte yāy kix hā kaxīy'ah. Pa Topa te 'ūgmūg ka'ogāhā', 'ūyīy Hāmgāyāgnāg yōg yāmīy xop yōg hāpkummuk mīy'ax nōā', xix Hāmgāyāgnāg yōg tikmū'ūn yōg

hāpkummuk mīy'ax nōā', xix koit'ax nōā', xix hāmyūmmūgā'ax te koit nōā'.

<sup>5</sup> Hām te' tux hok, pu tikmū'ūn Topa yūmmūg hok, ha 'āte nōm hāpxop ka'ok xohix koxyōy. 'Ūgmū'āte tikmū'ūn pu hāmyūmmūgāhā', puyīy Kunnix pe tu paxeh punethok, nūy Kunnix 'āpax.

<sup>6</sup> Āxop te Kunnix tu' pip ka'ok, tu 'āyīpkox pip. Yā' max. Pak mū'āte yīpkox 'ohnāg xop te hāpkummuk mīy'ax yānān putup.

<sup>7</sup> Āxop te hāmyūmmūg kutōgnāg. 'Ok xip tihik, tu hāmpē'paxex, yā Kunnix yōg tihik? 'Ūgmūg yā Kunnix yōg tihik kamah.

<sup>8</sup> Topa tek xexkanāhā', pa 'āte nōm 'āktux kutōgnāg, pak yāyhāhup 'ohnāg. Nōm 'āktux, pu' max. Topa tek ka'ogāhā', 'ūyīy 'ākuxa hittupmā'. Ātep-tup'ah 'āxop nōā'.

<sup>9</sup> Ap 'ātep-tup'ah 'ākuxanōā' yōgnū tappet hā.

<sup>10</sup> Tikmū'ūn te: “Paot te hām'āktux ka'ok yāy yōg tappet tu', pa' xip nūnte yūmūg kopah, puxix hām'āktux pu'uk, tu hām'āktux hitop mīy”. Kaxīy.

<sup>11</sup> Ūmax, puyīy tikmū'ūn yūmmūg, pek mū'āte tappet kax'āmi', pek mū'āte 'āxop pu hām'āktux, yā yāy putuk. Pek xip nūnte, pek mōg, nūy 'āxop kopak xihip, yā yōgnū hām'āktux te yāy putuk.

<sup>12</sup> Ūtihi 'āxop kopa Yeyox yōg mō'pok xop te' koit xop, tu yāy xexka 'āktux. Ātep-tup'ah yāy xexka 'āktux, nūy 'ōm xop putuk. Yā tik hitop. Ōm te yāy yōg hāpxopmā'ax kopit, tu Topa yōg xat'ax 'āpak 'ohnāg, tu yāy yōg xat'ax mīy.

<sup>13</sup> Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy mūg tikmū'ūn kopa hāpxopmā max xix 'āxop kopa hāpxopmā

max. 'Āte nōm 'āktux maxp-tup. Pa Topa tek mūg mōkpok, 'ūyīy hāpxopmā nōy 'ohnāg.

<sup>14</sup> Hōmāg mūg mōg 'āxop hah, nūy Kunnix yōg hām'āpak max'ax 'āktux 'āxop pu'. Topa tek mūg xat, 'ūyīy hāpxopmā', ha 'āte hāpxopmā nōy mīy putup'ah.

<sup>15</sup> Pa tik nōy te Topa pu' hām, nūy tikmū'ūn kuxa māmā, ha 'āte nōm 'āktux putup'ah 'āte nōm kuxa māmāhā'. 'Āmhok. Yā' nōy te nōm kuxa māmāhā'. Pak mū'āte' hip 'āxop kuxa mām nōy nā' mōg putup, hak mū'āte' hip, 'ūyīy mūg hāpxopmā nōy nāg mōg 'āxop kopah. 'Ūgmū'āte hāpxopmā max, ha Topa te nōm putup, hak mū'āte hāpxop nōy mīy putup'ah 'āxop kopah,

<sup>16</sup> tuk mū'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux yūmmūg hāpxexka nōy tu', ha tik nōy te Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux kamah. 'Ap 'āte nōm 'āktux putup'ah 'ūkpuxet te hām'āpak max'ax 'āktux. 'Āmhok. Yā' nōy te' kamah.

<sup>17</sup> Pa Topa yōg tappet te: “Ok 'āxop te yāy xexka 'āktux putup? 'Āpu Topa xexka 'āktux”. Kaxīy.

<sup>18</sup> Topa te tikmū'ūn 'āktux max, puyīy tikmū'ūn tu max. Pa tikmū'ūn te yāy xexka 'āktux, puyīy tikmū'ūn tu kummuk.

## 11

### *Paot xix Yeyox yōg mō'pok te' koit xop*

<sup>1</sup> 'Āte hām'āktux hā hāpkute'ex kutōgnāg putup. 'Āpu 'ūg 'āpax.

<sup>2</sup> 'Āte 'āxop yīpkūmīy, ha Topa te 'āxop yīpkūmīy. 'Ātak te yāy kutok hex xat, pu yāy tax tik puxet mūtik. Yāk-tok hex yā tuk tup max. Hā kaxīy

'āte 'āxop popmāhā Kunnix pu', yā yāp-xet pu'. Hā kaxīy 'āxop te hex tuktup max putuk.

<sup>3</sup> Pa 'ūgkuxanōg. Hōmā 'āxop te Kunnix tu 'āpip ka'ok, tu Kunnix putuppax xe'e'. Pa 'āte hāmpēkxax 'āxop te hāmpē'āpaxex kummuk putup, nūy Kunnix nīm, yā 'Ema putuk. Tute hāmpē'paxex kummuk. Yā kāyā yōg koit'ax kopa' kuxa yūm.

<sup>4</sup> Hamūn nōm Yeyox yōg mō'pok xop te' koit xop te 'āxop ha' mōg, nūy Kunnix nōy 'āktux, yā yōgnū Kunnix xe'e 'ohnāg, pa 'āxop te tik yōg hām'āktux 'āpak. 'Āxop te' koxuk nōy paha', 'a Topa Koxuk'ah. Hōmā 'āxop te Topa Koxuk paha', hak mūg pip 'āxop kopah. Pa 'āxop te hām'āpak nōy paha', 'a yōgnū putuk'ah 'ūgmū'āte 'āxop pu nōm 'āktux.

<sup>5</sup> 'Āxop te hāmpē'āpaxex Yeyox te mō'pok nōm te' koit xop. 'Ok xexka 'ōhōm, ha tak mūn kutōgnāg? 'Āmhok.

<sup>6</sup> 'Āte' yūmmūg 'āte hām'āktux max yūmmūg 'ohnāg, pa 'āte hāmyūmmūg, tu nō hāmyūmmūgā max. 'Āxop tek mūg 'āpak punethok, hu' yūmmūg.

<sup>7</sup> Hōmā 'āte 'āxop pu Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux, pa 'ōg tayūmak pop 'ohnāg. 'Āte yāy kutōgnāg mīy, xayīy 'āxop 'āxexka'. 'Ok 'āte hāpkummuk mīy? 'Āmhok.

<sup>8</sup> Hōmā 'āte hāpxopmā max 'āxop kopah, 'ihā Yeyox kopa kuxa mām xop nōy te 'ā' popmāhā tayūmak. 'Āte 'ūyōg hāpxop pop, nūy 'āxop hāg tehet, yā' xupxet putuk.

<sup>9</sup> 'Āte hāpxopmā max 'āxop kopah, pa 'āte 'āxop yōg hāpxop xak 'ohnāg xix 'ōgnū tayūmak xak 'ohnāg, pa hāpxexka Māxenōn yōg taknōy xop te 'ā'

nūnnāhā hāpxop xohix. Hōmā 'āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg, tu 'a 'āte 'ōg hāpxop pop putup'ah. 'Āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg putup.

<sup>10</sup> 'Āte hām'āktux Kunnix mūtik. 'Āte hām'āktux 'āte Topa yōg hām'āpak max'ax 'āktux putup hāpxexka Genex yōg tikmū'ūn pu', pa 'āte 'ūyōg hāpxop pop putup'ah, ha tikmū'ūn tek hupmāp-tup'ah.

<sup>11</sup> Teptu 'āte nōm 'āktux? 'Ok 'āte 'āxop putuppax 'ohnāg? 'Āmhok. 'Āte 'āxop putuppax.

<sup>12</sup> Hōnhā 'āte Kunnix puk hām putup, puyīy tikmū'ūn yūmmūg 'ūkummuk Yeyox yōg mō'pok te' koit xop, puyīy yāy xexka 'āktux hok. Hamūn, nōm te hām'āktux hāpxopmā yāg mūn putuk. Pa' koit.

<sup>13</sup> 'Āp Kunnix yōg mō'pok xop xe'e'ah nō'ōm, yā' koit xop. Nōm te hām'āktux hāpxopmā max, tu Kunnix yōg mō'pok xop putuk.

<sup>14</sup> Hāmūn, Hāmgāyāgnāg te yāyhā pexkox yōg nū'pok xop putuk, yā' max xe'ēgnāg xop putuk.

<sup>15</sup> Tikmū'ūn xohix te' yūmmūg Hāmgāyāgnāg yōg tikmū'ūn te hāpxe'e mīy xop putuk. Nōm te hāpkummuk mīy, ha Topa te yōg hāpkummuk mīy'ax xohix yānān putup.

### *Hāpxop kummuk Paot yōg*

<sup>16</sup> 'Āte xe hām'āktux, 'āpu hāmpe'āpaxex hok, 'āte hāpxopmā hitop. Pa 'āxop te hāmpe'āpaxex, 'āte hāpxopmā hitop, kopxix yāy xexka 'āktux, yā tik hitop putuk.

<sup>17</sup> 'Āte hām'āktux putup, pa Topa te hām'āktux te kaxīy putup'ah. 'Āte yāy xexka 'āktux, kopix tik hitop putuk.

18 Pa' pip tikmũ'ũn xohix, tu yāy xexka 'āktux, yā hām xexka yōg tikmũ'ũn kummuk putuk, yīy 'āte yāy xexka 'āktux putup kamah.

19 'Āxop te hāmpē'āpaxex hāmyūmmūg xexka', xayīy 'āxop hitop 'āpakpax.

20 Tik te 'āxop xatpax, ha ta 'āxop nōm 'āpax, tu' mīy. Tik te 'ōg hāpxop pop, ha ta 'āxop nōm popmā'. Tik te 'āxop tuxhok, xa hāpxopmā hok, ha ta 'āxop nōm mīy 'ohnāg. Tik te yāy xexka 'āktux, ha ta 'āxop hāmpē'āpaxex 'ūxexka tihik. Tik te yāy yīm hā 'āpa yīn kix, ha ta 'āxop hāmpē'āpaxex yā' max tihik.

21 'Ūgyāyhāhup, pa 'āte hām'āktux putup, 'ūgmūg pu'uk hu nōm tik te hāpxopmā putuk 'ohnāg.

Pa tik te yāy xexka 'āktux, kopxix yāy xexka 'āktux putup kamah, tu hām'āktux hitop.

22 'Ok tik te 'Emeneo xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok tik te 'Iyaet xop kopa' pip? Hamūn, yāg mūn kamah. 'Ok 'Amanām yōg xupēpmā xop kopa' pip tihik? Hamūn, yāg mūn kamah.

23 'Ok tik te Kunnix pu hāpxopmā max? Hamūn. 'Āte Kunnix pu hāpxopmā max punethok. Yā 'āte hām'āktux hitop, tup-tox kummuk putuk. 'Ūhām pu'uk tihik pak hām ka'ok. Tik pip kutōgnāg kanet ka'ok kopah, pak xip punethok kanet ka'ok kopah. Tikmũ'ũn te nōm kix kutōgnāg xikot hā, pak kix punethok xikot hā. Tik xakix kutōgnāg kōmnāg, pak xok punethok kōmnāg.

24 Yoneo xop tek kix xikot hā 'ūxohix te' 39. Hā kaxīy 'ūgkix xohix te' 5.

25 Hōm xop tek kix punethok xikot hā. Hā kaxīy 'ūgkix 'ūxohix te' 3. Yoneo xop te mīkaxxap

punethok hāg tux yāp-xet, nūy 'ūkputex. 'Ūgmū yōg mīpkox yāy koxyōy tikoyuk kōnāg yīmū', tuk xip puxet kōnāg kopa māyōn mōg tox hā xix 'āmnīy tox hā.

<sup>26</sup> 'Āte hāpkumep punethok, tuk xok punethok kōmnāg kōnāg xexka kopah, tu xupxet tep-tex punethok kōmnāg, ha Yoneo xop tek kummugāhā' xix Yoneo kūnāpa pip xop te'. 'Ūkxok kōmnāg kōmēn kopah, xix mīmātik kopah, xix kōnāg xexka kopah, ha' xape te' koit xop tek kummugāhā'.

<sup>27</sup> 'Ūghām ka'ok, hu 'āmnīy punethok 'īhā mōgyōn kutōgnāg, tu putup tek putex punethok, tu kōnāg putup tek putex punethok, tuk xit'ax pip kutōgnāg, xix pet pip kutōgnāg, xix yōg topixxax kutōgnāg,

<sup>28</sup> xix hāpxop xohik-tōgnāg, tu 'āmnīy xohix hā 'āte hāpxopmāhā Yeyox kopa kuxa mām xop xohix pu', yāg hām ka'ok.

<sup>29</sup> Hamūn, Yeyox kopa' kuxa mām xop pu'uk, kopxix 'ūgkuxa hittup 'ohnāg, tuk pu'uk kamah. Tikmū'ūn te Yeyox kopa kuxa mām xop mōgāhā', pu hāpkummuk mīy, kopxix 'ūggāy, tuk kuxa hittup 'ohnāg.

<sup>30</sup> Pax 'ū yāy xexka 'āktux, kopxix yāy pu'uk 'āktux putup.

<sup>31</sup> 'Ūxip Topa yā yūmūg xuxyā Yeyox mūktak. 'Ūmax xe'ēgnāg Topah, tu yōg hāmyāxatamuk xohix kux 'ohnāg. Tute' yūmmūg 'āte' koit 'ohnāg.

<sup>32</sup> Hōmā 'ūkxip kōmēn Namān tu', ha ta' xip hāpxexka yōg xat'ax yōg gohenanok te mō'pok xonat, puyīy kōmēn pak'ax yōg hāmyīkox pēnā', puyīy xonat 'ūgmūy. Yā mīkaxxap hā nō'ōm hāmpak'ax, tu' tox.



<sup>33</sup> Pa' xip hāmkoxnāg hāmpak'ax tu', ha 'āte nōm hāg xupep, tu manex kopak yūm, hak xape tek yīxohōnnāhā manex hā poxit hā, ha tak mōg.

## 12

### *Paot te hāpxop xe'ēgnāg pēnāhā pexkox tu'*

<sup>1</sup> 'A' max'ah, yāy xexka 'āktux, yā' kummuk, yā 'āte xe yāy xexka 'āktux putup. 'Āte yāy yōnkup'ax 'āktux putup, yā Topa te 'ā' mūg hāpxop xohix 'ūgyōnkup hā.

<sup>2</sup> Hōmā hāmyāxatamuk te' 14 'īhā hām tek mūg, nūy 'ūgmōgā pepix pexkox tu'. 'Āte' yūmmūg'ah, 'ok pek mōg, 'ok pek yōnkup, 'āte' yūmmūg'ah. Yā Topap-xet te' yūmmūg.

<sup>3</sup> 'Āte xe hām'āktux. 'Ok pe hām tek mūg, nūy mōgā pepix pexkox tu', 'ok pek yōnkup, 'āte' yūmmūg'ah, pa Topap-xet te' yūmmūg.

<sup>4</sup> Ūkxip 'ōnte pexkox tu', tu hāpxop xe'ēgnāg 'āpak, pa nōm 'āktux yūmmūg 'ohnāg. Tikmū'ūn te nōm xop 'āktux yūmmūg 'ohnāg.

<sup>5</sup> 'Āte yāy xexka 'āktux putup'ah, pa yāy pu'uk'ax 'āktux putup.

<sup>6</sup> Pax 'ū yāy xexka 'āktux, kopxix hām'āktux hitop putup'ah, pa hāpxe'e 'āktux. Pa 'āte yāy xexka 'āktux putup'ah. 'Āte yāy xexka 'āktux, puxix tikmū'ūn hāmp'e'paxex 'ūgxexka'. Pa 'āmhok, tikmū'ūn te yōgnū hāpxopmā'ax pēnāhā', tu yōg hām'āktux 'āpak, puxix tikmū'ūn 'ūgyūmmūg.

<sup>7</sup> Pa Topa tep-tup'ah, 'āte yāy xexka pekpaxex. 'Āte' pēnāhā' hāpxop max xe'ēgnāg pexkox tu', yīy ta 'ā' hōm Topa te' hāpxūy, yā mīmyām putuk 'ūgyīn

kopah, yā Hāmgāyāgnāg yōg mō'kutnā'ax putuk tuk xūygāhā', 'ūyīy yāy xexka pekpaxex hok.

<sup>8</sup> 'Āte Topa pu yāy xūy 'āktux tikoyuk, tu Topa pu' kax, puyīy 'ūkxūy xut.

<sup>9</sup> Pa Topa te: “Āmhok, puxix. 'Ūkxip 'āmūtik, tu xa hāmmaxnāhā'. Puxix. 'Ūgka'ok, 'īhā 'āpu'uk”. Kaxīy. Topa tek hittupmā 'ohnāg. Puxix, 'ūgkuxa hittup. 'Āte yāy pu'uk'ax 'āktux maxp-tup, ha Kunnix xip 'ūgmūtik, tu hāpxopmā max punethok putup. Yā' ka'ok Kunnix.

<sup>10</sup> 'Ūgpu'uk, ha tikmū'ūn tek mūn 'āktux kummuk, hak xūy, ha tikmū'ūn tek kute'ex kummuk, ha' max'ah hāpxop, 'īhā 'āte Kunnix pu hāpxopmāhā'. Pa puxix. 'Ūgkuxa hittup. 'Ūkpu'uk, kopxix 'ūgka'ok.

*Putep mūn mīy putup Yeyox kopa kuxa mām xop*

<sup>11</sup> Hamūn, 'āte hām'āktux hitop nōmhā, pa 'āxop tep-tup. 'Āxop te hāmpē'āpaxex 'ohnāg 'ūgmax. Hamūn, 'ūkpu'uk, pak max kamah, yā Yeyox yōg mō'pok te' koit xop putuk, nōm tihi 'āxop kopah.

<sup>12</sup> 'Ūkxip Yeyox yōg mō'pok xop kopah. 'Āxop te' yūmmūg, tu' pēnāhā hāpxopmā'ax 'āte nōm mīy punethok. 'Āte hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg 'āxop kopah, ha 'āxop te' yūmmūg Topa te' mīy, ha 'ākuxa te' yēy. Yā hāpxopmā ka'ok xe'ēgnāg.

<sup>13</sup> 'Āte 'āxop kopa hāpxopmāhā', Yeyox kopa kuxa mām xop nōy xohix kopa putuk, pa 'āte 'ōg hāpxop pop 'ohnāg xix 'ōg tayūmak, pa Yeyox kopa kuxa mām xop nōy xohix te 'ā hā' teheh, tu 'ā' popmāhā hāpxop xix tayūmak. Yā hā kaxīy max'ah. 'Āte' kummuk mīy. 'Apu 'ūxaxogā', pu tu' kux.

14 Hōnhā putat tikoyuk 'īhāg mōg putup 'āxop hah, tu 'a 'āte xa tuk kax putup'ah. 'Āte 'āxop putup, pa 'ōg tayūmak putup'ah. Hamūn, 'ūmax'ah 'ūk-tok te yōg 'ātak pu popmāhā hāpxop xohix xi' tut pu', pa' max 'ātak tek-tok pu' popmāhā hāpxop xohix xi' tut te'.

15 Hak kuxa hittup, tu yōgnū hāpxop xohix pōpmāhā', tu xa hok hām ka'ok putup, nūy 'āxop hāg tehet. 'Āte 'āxop putuppax xexka'. 'Ok 'āxop tek putuppax putup kutōgnāg?

16 'Āxop te' yūmmūg 'āte' pop 'ohnāg 'ōg hāpxop, pa tikmū'ūn te hām'āktux putup 'āte 'āxop pu' koit, tu 'āxop mōgāhā, pa' koit.

17 Texīy? 'Ok 'āte tik mō'pok, puyīy 'ōg hāpxop pop? 'Āmhok.

18 'Āte Tit pu: "Āpu mōg tikmū'ūn hah". Kaxīy. Yīy ta' mōg Tit 'āxop hah. Ha 'āte taknōy nōy mō'kutnāhā Tit mūtik. 'Ok Tit te 'ōg hāpxop pop? Putep hāmpē'āpaxex? 'Āmhok. 'Ok Tit te hāpxopmā tek mūn putuk? 'Ok Tit tep-tup 'āte nōm putup? Hamūn.

19 'Ok 'āxop te hāmpē'āpaxex 'ūgmū'ātep-tup, tu hām'āktux punethok, xayīy 'āxop 'ūgmūn putup? 'Āmhok. Pak mū'āte hām'āktux, ha Topa te nōm 'āpak, ha Kunnix tep-tup nōm hām'āktux. 'Ūgmū'āte hāpxopmā xohix, nūy 'āxop hāg tehet.

20 'Ūgkuxa nōg. 'Āte hāmpēkaxex 'ūgmūg mōg putup 'āxop hah, pa 'āxop te yāyhā kummuk, tu' putuk 'ohnāg 'āte nōm putup. 'Āte hāmpēkaxex 'āte' putuk 'ohnāg 'āxop te nōm putup. 'Ūgkuxa nōg. 'Āte hāmpēkaxex 'āte 'āxop pēnāp-tup, 'īhā 'āxop

te yāy mǎnōg, tu 'āxop te' yīpkumīy, tu 'āxop gāy, tu 'āxop te' xupkūmīy, tu hām'āktux kummuk, tu hāpxūmāhīy, tu yāy xexka pe'āpaxex, tu yāy kute'ex pax.

<sup>21</sup> Ūgkuxa nōg. 'Āxop hak mōg putup. 'Āte hāmpēkpaxex Topa tek mūn yāyhāhupmāp-tup 'āxop kopah, hak kuxa hittup 'ohnāg putup. 'Āte' pēnāp-tup tikmū'ūn kummuk nōm te hāpkummuk mīy, pa' yāyhāhup 'ohnāg, tu hāpkummuk mīy'ax kux 'ohnāg, yā' nōy hā' xupxet, tu hāpkummuk mīy'ax xohix putuppax.

## 13

### *Hām'āktux kux'ax*

<sup>1</sup> Yā putat tikoyuk nōmhā, ha tak mōg putup 'āxop hah. Topa yōg tappet te: “Tikmū'ūn tix 'ok pe tikoyuk te, 'Nōm te hāpkummuk mīy, hak mū'āte hāpkummuk mīy'ax pēnāhā”. Kaxīy. 'Āpu nōm 'āpax. Pa yāp-xet te nōm 'āktux, 'āpu nōm 'āpax hok.” Kaxīy.

<sup>2</sup> Hōmā putat tix 'ihā 'āte hāpkummuk mīy xop pu hām'āktux, hu, “'Āxop te hāpkummuk mīy. 'Āpu 'ūhup!” Kaxīy. Hōmā 'āte xe nōm 'āktux. Hāpxip 'ihāg mōg putup 'āxop hah, tu 'āte hāpkummuk mīy xohix xop xūygāp-tup.

<sup>3</sup> 'Āte hāpxop xe'e mīy putup, ha 'āxop te' pēnāp-tup, tu' yūmmūg Kunnix te 'ā yāy 'āxet'ax hōm. Kunnix 'ūka'ok. 'Āxop te nōm pēnāhā'.

<sup>4</sup> Pa hōmā Kunnix 'ūpu'uk, yā tikmū'ūn tep-tex mīpkupnix yīmū', pa hōnhā 'ūxip, ha Topa te' hīnnāhā', yīy hōnhā' ka'ok. Yūmū'āte Kunnix kopa kuxa mām, tu nūmūtik mōg, tu yūmūg pu'uk, pak

mũg tip-tup 'ãxop kopah, ha Topa tek mũg ka'ogãp-tup.

<sup>5</sup> 'Āpu yāy yōg hãpxopmã'ax kopit. 'Āpu yāy kopit, nūy yāy kuxa yūmmũg. 'Ok 'ākuxa mām Yeyox kopah? Hamūn, 'ãxop te' yūmmũg Yeyox xip 'ākuxa kopah. Pa 'ākuxa mām 'ohnãg Yeyox kopah, puxix Yeyox xip'ah 'ākuxa kopah.

<sup>6</sup> 'Āte' hip 'ãxop te' yūmmũg putup 'ũgmũg xe'e', tuk mũg pip Yeyox yōg mō'pok xop kopah.

<sup>7</sup> 'Ūgmũ'ãte Topa pu hãm'ãktux, tu' xak, xayīy 'ãxop hãpkummuk mīy hok. 'Ak mũ'ãtep-tup'ah, pu tikmũ'ūn hãm'ãktux 'ũgmũg hãm max 'ãxop kopah, yā 'ãxop te hãmmax mīy, pak mũ'ãtep-tup, xayīy 'ãxop hãmmax mīy, puyīy tikmũ'ūn yūmmũg 'ũgmũg pu'uk, pa Topa 'ūka'ok.

<sup>8</sup> 'Ūgmũ'ãte hãpxe'e koxyōy 'ohnãg, pa hãpxe'e 'ãktux yūmmũg.

<sup>9</sup> 'Ūgmũg pu'uk, ha tikmũ'ūn tek mũg putup nōg, kopxik mũg kuxa hittup. 'Āxop ka'ok, kopxik-mũg kuxa hittup, tuk mũ'ãte Topa pu hãm'ãktux, tu ta tuk kax, pu Topa 'ãxop max xe'e mīy.

<sup>10</sup> 'Ūkxip hãptox 'ãxop tu', tu nū' tappet kax'āmi', nūy 'ūggāy 'ohnãg 'ãxop kopah, yā Topa tek xexka mīy putup 'ãxop kopah, 'ūyīy 'ãxop hãg tehet, 'ūyīy 'ãxop koxyōy hok.

<sup>11</sup> 'Ūkux'ax tappet. 'Ūkxape xop, 'āpu 'ūxax, nūy hãpxopmã max xohix. 'Āpu yōgnū hãm'ãktux 'āpax. 'Āpu 'āp-tox puxet 'ãxop. Yāy kix hok, ha Topa te mō 'ãxop yāy xe'ēgnãg, tu 'ãxop kopa xip putup, nūy 'ākuxa mām mām'.

<sup>12</sup> 'Āpu yāy mūy xape max xop putuk. Yeyox kopa kuxa mām xop xohix te hãm'ãktux 'ãxop pe'paxex.

13 Topa yōg tikmũ'ũn xohix te 'ãxop pe'paxex.

14 'Ūgmũ'ãtep-tup, puyĩy yũmũg xuxyã Yeyox  
Kunnix 'ãxop pu hãmmaxnã', xayĩy 'ãxop mũtik mōg.  
Tu ta tu' kux.

## **Topa Yōg Tappet New Testament in Maxakalí (BR:mbl:Maxakalí)**

copyright © 2011 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Maxakalí

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

### **Copyright Information**

© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

### **The New Testament**

in Maxakalí

**© 2011, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.**

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-30

---

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files  
dated 29 Jan 2022  
a212b59e-62d7-5a38-9773-b0ce1d5b248b